

II-րդ մասի 6-րդ կետի վերաբերյալ.

Տեսչական մարմնի կողմից դեռևս 2017 թվականին (սպեղծման պահից) մշակվել և կառավարության քննարկմանն է ներկայացվել Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության, և ընդերքի տեսչական մարմնի կողմից ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը և ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը հաստատելու մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծը: Ինչ վերաբերվում է ստուգաթերթերի մշակմանը, ապա հարկ է նկատի ունենալ, որ տեսչական մարմնի կողմից մշակվել և կառավարության քննարկմանն է ներկայացվել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի հոկտեմբերի 19 N 1343-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծը, որը ընդունվել է 2018 թվականի մարտի 29-ին (որոշում թիվ 360-Ն): Նշված որոշմամբ հաստատվել են նոր ստուգաթերթեր:

II-րդ մասի 7-րդ կետի վերաբերյալ.

Սույն կետի վերաբերյալ արձանագրվածը ևս չի համապատասխանում իրականությանը. Արտածրագրային ստուգումներն իրականացվել են բացառապես «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 4-րդ հոդվածի 3.1-ին մասով սահմանված դեպքերում, իսկ հանձնարարագրերը կազմվել և հաստատվել են նույն օրենքի 3-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դրույթներին համապատասխան:

III մասի կետերի վերաբերյալ.

Տեսչական մարմինը 2018 թվականի դեկտեմբերի 13-ի թիվ 111.1/11.2/1475-18 գրությամբ տրամադրել է տեղեկատվություն՝ իրականացված վարչական վարույթների վերաբերյալ, որը ընդգրկել է Տեսչական մարմնի նախաձեռնությամբ և դիմում բողոքների հիման վրա հարուցված վարչական վարույթներին: Ընդգրկված վարչական վարույթները վերաբերել են եղել իրավապահ մարմինների գրությունների հիման վրա հարուցվածներին, ինչը մեր կողմից չի նշվել: Այսպիսով՝

- Տեսչական մարմինը 2017 թվականին իրականացել է թվով 325 վարչական վարույթներ, որից 319-ը հարուցվել են Տեսչական մարմնի նախաձեռնությամբ՝ այդ թվում 147-ը հարուցվել է իրավապահ մարմինների գրությամբ, իսկ 6-ը դիմում-բողոքների հիմքով,

- Տեսչական մարմինը 2018 թվականին իրականացել է թվով 472 վարչական վարույթներ, որից 459-ը հարուցվել են Տեսչական մարմնի նախաձեռնությամբ՝ այդ թվում 301-ը հարուցվել է իրավապահ մարմինների գրությամբ, իսկ 13-ը դիմում-բողոքների հիմքով:

IV-րդ մասի կետերի վերաբերյալ.

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի ապրիլի 27-ի թիվ 445-Ն որոշման 6-րդ կետով Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարին հանձնարարվել է *սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո հնգօրյա ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատմանը ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարությանը փոխանցվող՝ Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության աշխատակազմի ընդերքի պետական տեսչությանն ամրացված գույքի (ներառյալ տեսչության կողմից իրականացված ստուգումների ընթացքում կազմված ստուգումների փաթեթների) ցանկը:*

Նույն որոշման 7-րդ կետի 2-րդ ենթակետով Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարին հանձնարարվել է *սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկամսյա ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատմանը ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնին ամրացվող գույքի ցանկը:*

Վերոգրյալից հետևում է, որ Արձանագրության 4-րդ մասի 1-ին և 2-րդ կետերով նշված գործառույթները վերապահված էին Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարին և Հայաստանի Հանրապետության

բնապահպանության նախարարին, որի համար Տեսչական մարմինը որևէ պատասխանատվություն չի կրում:

V-րդ մասի կետերի վերաբերյալ.

Տեսչական մարմնի կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցներից արտանետումների մակարդակների, սահմանային թույլատրելի նորմատիվների պահանջների ու չափման կարգերի պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն չի իրականացվել, քանի որ տեսչական մարմնի հաշվեկշռում գտնվող սարքավորումները հին են և դեռևս Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարության աշխատակազմի բնապահպանական պետական տեսչության օրոք չեն չափաբերվել ստանդարտների ազգային ինստիտուտի կողմից ֆինանսական խնդիրներից ելնելով:

Այժմ Տեսչական մարմնի կողմից աշխատանքներ են իրականացվում ավտոտրանսպորտային միջոցներից արտանետումների համար արդի չափիչ սարքավորումներ ձեռք բերելու ուղղությամբ, որը հնարավորություն կընձեռնի կատարել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005թվականի դեկտեմբերի 29-ի N2410-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջները, պահպանելով ՄԱԿ-ի ԵՏՀ կանոնները:

Ինչպես նշել էինք, Տեսչական մարմնի կողմից դեռևս 2017 թվականին (ստորագրված պահից) մշակվել և կառավարության քննարկմանն է ներկայացվել Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կողմից ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը և ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը հաստատելու մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծը, ինչպես նաև հաշվեքննող ժամանակաշրջանում, չհաշված 2018 թվականի հուլիս, օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսները, գործել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի ապրիլի 27-ի թիվ 445-Ն որոշումը, որով իրավական ակտերի նախագծերի մշակման գործառույթ չի սահմանվել: Իսկ 2018 թվականի հուլիս, օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի թիվ 733-Լ որոշմամբ հաստատված կանոնադրության 12-րդ հոդվածի 6-րդ ենթակետով սահմանված գործառույթն իրականացնելու համար միջոցառումների ցանկ և ժամանակացույց չի սահմանվել, հետևաբար արձանագրության մեջ նշվածը չի համապատասխանում իրականությանը:

Հարկ են համարում նշել, սարքավորումների ձեռքբերման, սարքավորումների համապատասխանելիության խնդիրները հաշվեքննության առարկա չեն հանդիսանում, քանի որ Տեսչական մարմնի գործունեության ապահովման համար վարչատնտեսական գործառույթներն իրականացրել է բնապահպանության նախարարության աշխատակազմը, իսկ ներկա պահին իրականացնում է վարչապետի աշխատակազմը: Հետևաբար հաշվեքննող խումբը չէր կարող վարչատնտեսական հարցերն ուսումնասիրել Տեսչական մարմնի նկատմամբ:

VII-րդ մասի կետերի վերաբերյալ.

Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատի 2018 թվականի հունիսի 25-ի թիվ 4/15 որոշման հավելվածի 3-րդ կետով հաշվեքննության տեսակներ են սահմանվել համապատասխանության և կատարողականի հաշվեքննությունները:

«Հաշվեքննիչ պալատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 33-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ և 3-րդ կետերի համաձայն՝ համապատասխանության հաշվեքննությունը հաշվեքննիչ պալատի կողմից իրականացվող հաշվեքննության տեսակ է, որի միջոցով որոշվում է պետական բյուջեի և համայնքային բյուջեների միջոցների, ստացած փոխառությունների ու վարկերի, պետական և համայնքային սեփականության օգտագործման համապատասխանությունն իրավական ակտերին, ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշներին և պահանջներին, իսկ կատարողականի հաշվեքննությունը հաշվեքննիչ պալատի կողմից իրականացվող հաշվեքննության տեսակ է, որի միջոցով որոշվում է պետական բյուջեի և համայնքային բյուջեների միջոցների, ստացած փոխառությունների ու վարկերի, պետական և համայնքային սեփականության օգտագործման տնտեսող, նպատակային և ծախսային արդյունավետ լինելը:

«Հաշվեքննիչ պալատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 33-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի համաձայն կատարողականի հաշվեքննության սկզբունքներն են՝

1) տնտեսում՝ կատարողականի հաշվեքննության սկզբունք, որով գնահատվում է, թե ինչքանով են նվազագույնի հասցվել նախատեսված (ծեղք բերվող) ռեսուրսներին ուղղված ծախսերը՝ սահմանված ժամկետի, որակի, քանակի, ծավալի պահպանմամբ և համարժեք հատուցմամբ:

2) նպատակային արդյունավետություն (օգտավետություն)՝ կատարողականի հաշվեքննության սկզբունք, որով գնահատվում են սահմանված նպատակների իրականացումը և պլանավորված արդյունքների ստացումը:

3) ծախսային արդյունավետություն (արդյունավետություն)՝ կատարողականի հաշվեքննության սկզբունք, որով գնահատվում է նախատեսված ռեսուրսների օգտագործմամբ համապատասխան որակով, քանակով և ժամկետում առավելագույն արդյունքների ստացումը:

Վերը նշված իրավական նորմերի և արձանագրության 7-րդ մասի պայմանական փաստական հանգամանքների համադրումից և վերլուծությունից հետևում է, որ հաշվեքննող խումբը դուրս է եկել Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատի 2018 թվականի հունիսի 25-ի թիվ 4/15 որոշման հավելվածով սահմանված հաշվեքննության առաջադրանքի շրջանակներից, քանի որ ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հմտություն ձեռք բերելու պարտավորությունը տվյալ դեպքում և օրենքի իմաստով հաշվեքննության առարկա չի հանդիսանում:

VIII-րդ մասի կետերի վերաբերյալ.

Հաշվեքննող խմբի կողմից արձանագրվածը, կապված տեսուչների կողմից համազգեստ կրելու պարտավորության հետ տեղեկացնում ենք, որ Տեսչական մարմնի աշխատակիցները համազգեստը կրում են ստուգման, ուսումնասիրության, իրավապահ մարմինների հետ համատեղ միջոցառումների ընթացքում, իսկ հաշվեքննող խումբը իր հաշվեքննության ընթացքում չի մասնակցել նշված գործողություններին և չէր կարող գնահատել համազգեստ կրելու կամ չկրելու հանգամանքը:

X-րդ մասի կետերի վերաբերյալ.

Տեսչական մարմինն իր լիազորություններն իրականացնում է բացառապես Տեսչական մարմնի Կանոնադրության և «Տեսչական մարմինների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում, ուստի քրեական գործի շրջանակներում կենդանական կամ բուսական աշխարհին պատճառված վնասի հատուցման գործընթացի նկատմամբ Տեսչական մարմինը հետևողական լինելու որևէ լիազորություն չունի: Կենդանական կամ բուսական աշխարհին պատճառված վնասի հատուցման գումարի չափը վերականգնելու ուղղությամբ Տեսչական մարմնի կողմից օրենքով սահմանված կարգով իր գործառույթները իրականացնում է այլ համապատասխան մարմինների կողմից քրեական գործի հարուցումը մերժելու, կամ հարուցված քրեական գործը կարճելու հիմքով վարչարարություն, որի արդյունքում պահանջ է ներկայացնում կենդանական կամ բուսական աշխարհին պատճառված վնասի հատուցման վերաբերյալ:

Ինչ վերաբերում է Տեսչական մարմնի անհետևողականության հետևանքով պետական բյուջե վնասի հատուցման ենթական գումարների վերաբերյալ տեղեկատվությանը չտիրապետելուն, ապա դատախազության կողմից հարուցված քրեական գործերի շրջանակներում պետք է հիմնավորվի հանցանքի (կամ հանցանքի բացակայության դեպքում զանցանքի) առկայությունը, որը և հիմք կհանդիսանա կենդանական կամ բուսական աշխարհին պատճառված վնասի հատուցման պահանջ ներկայացնելու համար: Տեսչական մարմինը օրենքով սահմանված կարգով համագործակցում է Հայաստանի Հանրապետության դատախազության հետ՝ անհրաժեշտության դեպքում տրամադրում համապատասխան տեղեկատվություն, ինչպես նաև իր գործառույթներն արդյունավետ և լիարժեք իրականացնելու անհրաժեշտությունից ելնելով պահանջում քրեական գործի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ կենդանական կամ բուսական աշխարհին պատճառված վնասի հատուցման պահանջ ներկայացնելու կամ դատարան դիմելու համար:

Ինչ վերաբերում է 2017 թվականից մինչ 2018 թվականի սեպտեմբերի 30-ը ընկած ժամանակահատվածում պետական բյուջե վնասի հատուցման շուրջ 3,137,012.6 հազ. դրամ գումարից